

Myndighed til at lade Kjørsler og Pligtarbejde udføre ved Licitation eller ved leiede Folk, tror jeg dog at turde sige, at det kun er undtagelsesvis, at Kommunerne have benyttet denne Ret, medens man i Reglen har ladet det blive ved det Gamle, undtagen maasse med Hensyn til Betarbejde, som jeg tror, at man navnlig i den senere Tid paa flere Steder har beghudt at udføre ved Licitation, til hvilken Afløsning der dog efter Kommunalloven fordres Amtsraadets Samtykke, idet det kun er i det Tilfælde, at det hele Betarbejde afløses, at Kommunen har Ret til at træffe denne Foranstaltning uden at indhente Amtsraadets Samtykke. Jeg tror imidlertid, at det er det ene Rigtige og Dusselige at kunne naa hen til at lade alt dette Arbejde udføre ved Licitation eller ved leiede Folk, baade fordi man først da vil være istand til at faae Arbejdet bedre udført, og fordi man kun paa denne Maade vil kunne opnaa en retfærdigere og ligeligere Fordeling end den, der nu finder Sted ikke blot med Hensyn til det egentlige Spandagsarbejde, hvorfor Hartkornet ligger til Grund, men ogsaa med Hensyn til Gangdagsarbejdet af Husmænd. Jeg skjønner imidlertid ikke rettere, end at det for flere Kommunes Vedkommende og navnlig i de vestlige Egne af Sylland vil have sin store Besværighed, strax at gennemføre denne Afløsning af Pligtarbejdet, idet Pengene i disse Egne ere mere knappe og Distancerne ere saa store, at Licitationerne i Reglen ville løbe høit op. Jeg maa derfor anse det for rigtigt, at Lovudkastet har givet Kommunerne Ret til i endel Tilfælde ogsaa at kunne bibeholde Arbejdet in natura. Efter den Bestemmelse i Lovforslaget, at Arbejdet skal betales, tror jeg imidlertid rigtignok, at dette vil føre med sig, at man i de fleste Kommuner, hvor Forholdene nogenlunde tilstede det, vil foretrække Licitation, thi det vil unegtelig medføre en Del større Besværighed med Hensyn til Regnskaber osv. naar Arbejdet hver Gang saaledes skal betales. Foretrækker imidlertid Kommunen fremdeles at fordrø Arbejdet udført in natura, maa jeg anse den Ordning, som er foreslaaet i Udcastets § 27 for Kjørsler og Spandagsarbejde og i § 28 for Gangdagsarbejde

for heldigere og retfærdigere end den uingjældende Ret, og altsaa kan jeg ogsaa anbefale disse Bestemmelser. Jeg har naie overvejet, om det ikke kunde tænkes, at en Forandring kunde finde Sted i Forslaget med Hensyn til disse Hovedbestemmelser, men jeg er mer og mer kommen til Erkendelse af det Uheldige i at ville lappe paa Forslaget i denne Henseende; thi det Hele udgjør i Grunden et System, og tager man Noget ud deraf, vil man komme til at lide derunder i Henseende til de andre Goder, som ville opnaas ved Loven, nemlig den bedre Udførelse af Arbejdet og en retfærdigere og ligeligere Fordeling af Udgifterne dertil.

Med Hensyn til 3die Afsnit maa jeg anse Bestemmelserne i §§ 40 og 41 for at indeholde et Fremskridt; men jeg skal dog tillade mig at henstille, om det ikke for Principets Skyld vilde være rigtigt ogsaa at afløse de egentlige Kongereiser efter Forordningen af 26de Juni 1844 § 1. Jeg tror ikke, at dette i det virkelige og praktiske Liv vilde faa stor Betydning, da vistnok Enhver, saavidt han nogenlunde kan det, med Glæde vil udføre de her omhandlede Reiser uden Betaling, men som sagt for Principets Skyld forekommer det mig rigtigt, om disse ogsaa bleve tagne med. — Med Hensyn til Kirkearbejde efter § 43 skal jeg vel indrømme, at det egentligt ikke kan kaldes kommunalt Arbejde, men naar alt det andet Arbejde bliver afløst, forekommer det mig rigtigt, om ogsaa dette Arbejde blev afløst inden en vis ikke for lang Tid, f. Ex. 5 Aar. — Med Hensyn til § 44 skal jeg tillade mig at foreslaa, at den Præsten vedkommende Høftdag bortfalder ved Vacance. Jeg finder ingen Grund til at lade denne Bestemmelse blive staaende, især da den dog vistnok mange Steder ikke bliver benyttet. Hvorvidt man vil lade den gamle Bestemmelse om den Hjælp, der skal ydes Udkommanderede med Hensyn til deres Jordes Drift, vedblive at gjælde, skal jeg lade staa hen. Jeg betragter det som en temmelig extraordinær Bestemmelse, som vistnok ikke passer mere til vore nuværende Forhold, men jeg indrømmer, at denne Bestemmelse muligens ikke kan siges at være givet i noget egentligt offentligt eller kommunalt Diemed, og at dens Ophævelse her maasse der-